

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใส
ในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.....

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์

๑. หลักการและเหตุผลความจำเป็น

สถานการณ์การบุกรุก ยึดถือ ครอบครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทำให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ถูกทำลายลงเป็นจำนวนมาก และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่องตลอดมา ซึ่งในบางพื้นที่การดำเนินการป้องกันและปราบปรามยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาสำคัญเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ขาดข้อมูลแนวทางและขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามสำหรับประกอบการใช้ดุลยพินิจในขั้นตอนตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี ในขณะที่พบการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดการทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่คือ ๑) เจ้าหน้าที่บางส่วนใช้ดุลยพินิจเลือกที่จะปล่อยปละละเลยหรือละเว้นในการตรวจยึดจับกุม เปิดโอกาสให้มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้กระทำผิดเพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่ไม่ต้องถูกจับกุมดำเนินคดี และ ๒) เจ้าหน้าที่ขาดความเชี่ยวชาญและไม่มีแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนด้านการป้องกันและปราบปราม ทำให้การตรวจยึดจับกุมและการรวบรวมพยานหลักฐานฟ้องร้องคดีตามกฎหมายไม่รัดกุม เปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดเสนอผลประโยชน์ให้เจ้าหน้าที่เพื่อจูงใจให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่างๆ เช่น บันทึกรายละเอียดการตรวจยึดจับกุมไม่ครบถ้วน จัดทำบัญชีของกลางในคดีไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นๆ อันเป็นการช่วยเหลือไม่ให้ผู้กระทำผิดถูกดำเนินคดีและได้รับโทษน้อยลง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เป็นกระบวนการที่เสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชัน ประกอบกับในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ -๒๕๕๕ (๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕) *กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ที่มีพฤติกรรมในทางการทุจริตคอร์รัปชันถึงร้อยละ ๓๑.๗ (๓๒๕ เรื่อง) ของเรื่องร้องเรียนที่กรมได้รับทั้งหมด (๑,๐๒๔ เรื่อง) ดังนั้น กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จึงสมควรนำมาพัฒนาเพื่อความโปร่งใส ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์
- ๒.๒ เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันภายในหน่วยงาน
- ๒.๓ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

* ข้อมูล ณ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ศูนย์บริการประชาชน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๓. การวิเคราะห์กระบวนการงาน

๓.๑ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการจัดประชุมหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ เพื่อทำการวิเคราะห์กระบวนการหลักของกรม และคัดเลือกกระบวนการงานที่สำคัญและเหมาะสมนำไปพัฒนาเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป

๓.๒ ผู้เข้าร่วมประชุมได้คัดเลือกกระบวนการงานหลักที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวน ๕ กระบวนการ มาพิจารณา ประกอบด้วย

- ๑) กระบวนการวิจัย พัฒนา และให้บริการด้านวิชาการ
- ๒) กระบวนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ
- ๓) กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์
- ๔) กระบวนการฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
- ๕) กระบวนการจัดการสัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์

๓.๓ ในการวิเคราะห์และคัดเลือกกระบวนการงานเบื้องต้น ผู้เข้าร่วมประชุมได้วิเคราะห์ลักษณะกระบวนการงาน ทั้ง ๕ กระบวนการหลักของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามแบบฟอร์มของสำนักงาน กพร. เพื่อคัดเลือกกระบวนการงานที่จะนำมาพัฒนาเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอดคล้องตามภารกิจหลักของกรม ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีมติคัดเลือก “กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์” เพื่อนำมาพัฒนาเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เนื่องจากเห็นว่า เป็นกระบวนการงานที่มีความสำคัญ เป็นที่สนใจของประชาชน และมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดการทุจริตคอร์รัปชั่น รวมทั้งมีลักษณะของกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน ตลอดจนมีผลกระทบต่อสิทธิตามกฎหมายของประชาชน

การคัดเลือกกระบวนการงานที่จะนำมาเพื่อพัฒนาเพื่อสร้างความโปร่งใส

ลำดับ	กระบวนการหลักของหน่วยงาน	เป็นกระบวนการที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน	ลักษณะของกระบวนการงาน		
			เกี่ยวข้องกับการให้บริการต่อประชาชนโดยตรง	มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน	ก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียต่อประชาชนสูง
๑	กระบวนการวิจัย พัฒนา และให้บริการด้านวิชาการ		✓		✓
๒	กระบวนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ		✓	✓	✓
๓	กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์	✓	✓	✓	✓
๔	กระบวนการฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์	✓		✓	✓
๕	กระบวนการจัดการสัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์		✓	✓	✓

หมายเหตุ : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณากระบวนการที่จะนำมาพัฒนาเพื่อความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน จากงานที่ปฏิบัติที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของกรม เนื่องจากงานด้านการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นงานที่มีความสำคัญ เป็นที่สนใจของประชาชน และมีความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชันของหน่วยปฏิบัติผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จึงมีผลกระทบมากกว่ากระบวนการอื่นๆ ดังนั้นกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงได้คัดเลือกกระบวนการลำดับที่ ๓ (กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์) มาเป็นกระบวนการที่จะนำมาพัฒนา

๔. การระบุปัญหาของกระบวนการ

กระบวนการ : กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์									
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปัญหา/ความเสี่ยงในการเกิดทุจริตคอร์รัปชัน	โอกาสที่จะเกิด			ความรุนแรงของผลกระทบ			รวมคะแนน (โอกาส x ความรุนแรง)
			สูง (๓)	กลาง (๒)	ต่ำ (๑)	สูง (๓)	กลาง (๒)	ต่ำ (๑)	
๑	ขั้นตอนการจัดระบบเพื่อรวบรวมข้อมูลในการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ - ข้อมูลด้านการข่าว - ข้อมูลเชิงพื้นที่และภูมิประเทศ - ข้อมูลด้านการดำเนินคดี - ข้อมูลบุคคลที่มีพฤติกรรมในการบุกรุกป่า	เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ด้านการสืบสวนดำเนินคดีด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทำให้การรวบรวมข้อมูลด้านการสืบสวนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร		✓		✓			๖
๒	ขั้นตอนการตรวจสอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ - การลาดตระเวนตรวจสอบพื้นที่ป่า - การบินตรวจสอบสภาพป่า	เจ้าหน้าที่ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ทำให้การลาดตระเวนตรวจสอบพื้นที่ป่าไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร		✓			✓		๔

กระบวนการ : กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ต่อ)

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปัญหา/ความเสี่ยงในการเกิดทุจริตคอร์รัปชัน	โอกาสที่จะเกิด			ความรุนแรงของผลกระทบ			รวมคะแนน (โอกาส x ความรุนแรง)
			สูง (๓)	กลาง (๒)	ต่ำ (๑)	สูง (๓)	กลาง (๒)	ต่ำ (๑)	
๓	ขั้นตอนการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี - การตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเกี่ยวกับพื้นที่ป่าถูกบุกรุก - การบันทึกการตรวจยึดจับกุม - การจัดทำบัญชีการตรวจยึดของกลาง - การแจ้งความดำเนินคดีต่อพนักงานสอบสวน	เจ้าหน้าที่ขาดข้อมูลแนวทางและขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานสำหรับประกอบการใช้ดุลยพินิจในการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เลือกใช้ดุลยพินิจในทางช่วยเหลือผู้กระทำผิด ทำให้เป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่	✓			✓			๙

กระบวนการ : กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ต่อ)									
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปัญหา/ความเสี่ยงในการเกิด ทุจริตคอร์รัปชัน	โอกาสที่จะเกิด			ความรุนแรงของ ผลกระทบ			รวมคะแนน (โอกาส x ความ รุนแรง)
			สูง (๓)	กลาง (๒)	ต่ำ (๑)	สูง (๓)	กลาง (๒)	ต่ำ (๑)	
๔	ขั้นตอนการจัดการของกลางในคดีป่าไม้ - การเคลื่อนย้ายของกลาง - การดูแลรักษาของกลาง - การใช้ประโยชน์หรือจำหน่ายของกลาง	เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการ จัดการของกลางในคดีป่าไม้ เพียงพอ อาจทำให้การจัดการของ กลางในคดีป่าไม้ของเจ้าหน้าที่ไม่ รัดกุม		✓			✓		๔
๕	ขั้นตอนการบังคับคดี และยึดพื้นที่ป่ากลับคืน - การใช้มาตรการทางปกครอง - การบังคับคดีตามคำพิพากษา	ขาดแคลนงบประมาณในการ ดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง พืชผลอาสินออกจากพื้นที่ป่า ทำให้ ไม่สามารถทวงคืนพื้นที่ป่ากลับมา และปลูกฟื้นฟูสภาพป่าให้ฟื้นคืนได้ โดยเร็ว		✓		✓			๖

หมายเหตุ : เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน สร้างความโปร่งใส และพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพใน “กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์” กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงเห็นควรปรับปรุงขั้นตอนการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี (ขั้นตอนที่ ๓ เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่เสี่ยงต่อการทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก)

๔.๑ วิเคราะห์ปัญหาของกระบวนการงาน

(๑) การระบุปัญหาของกระบวนการงานที่คัดเลือกมาสร้างความปลอดภัยของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

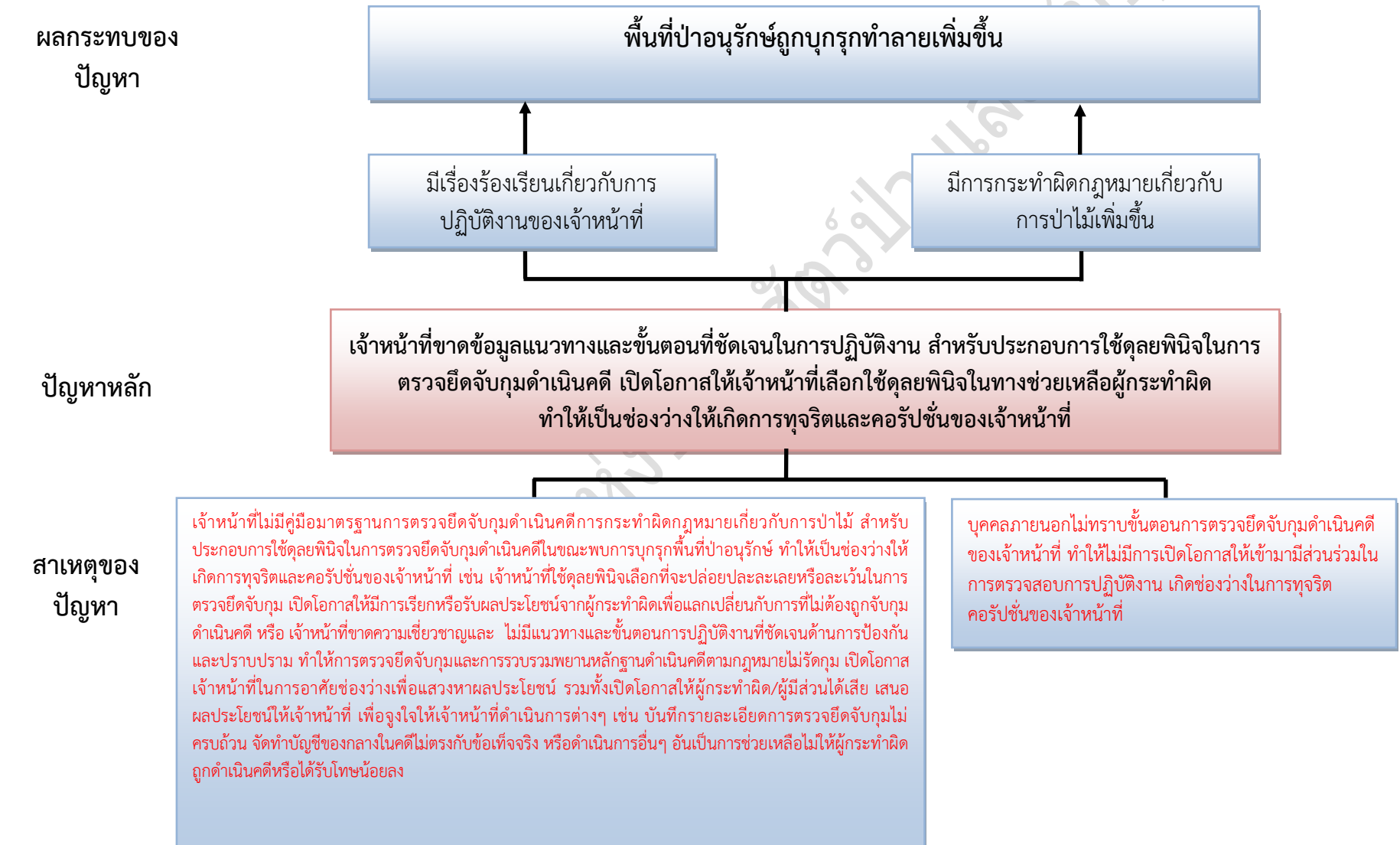
กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์

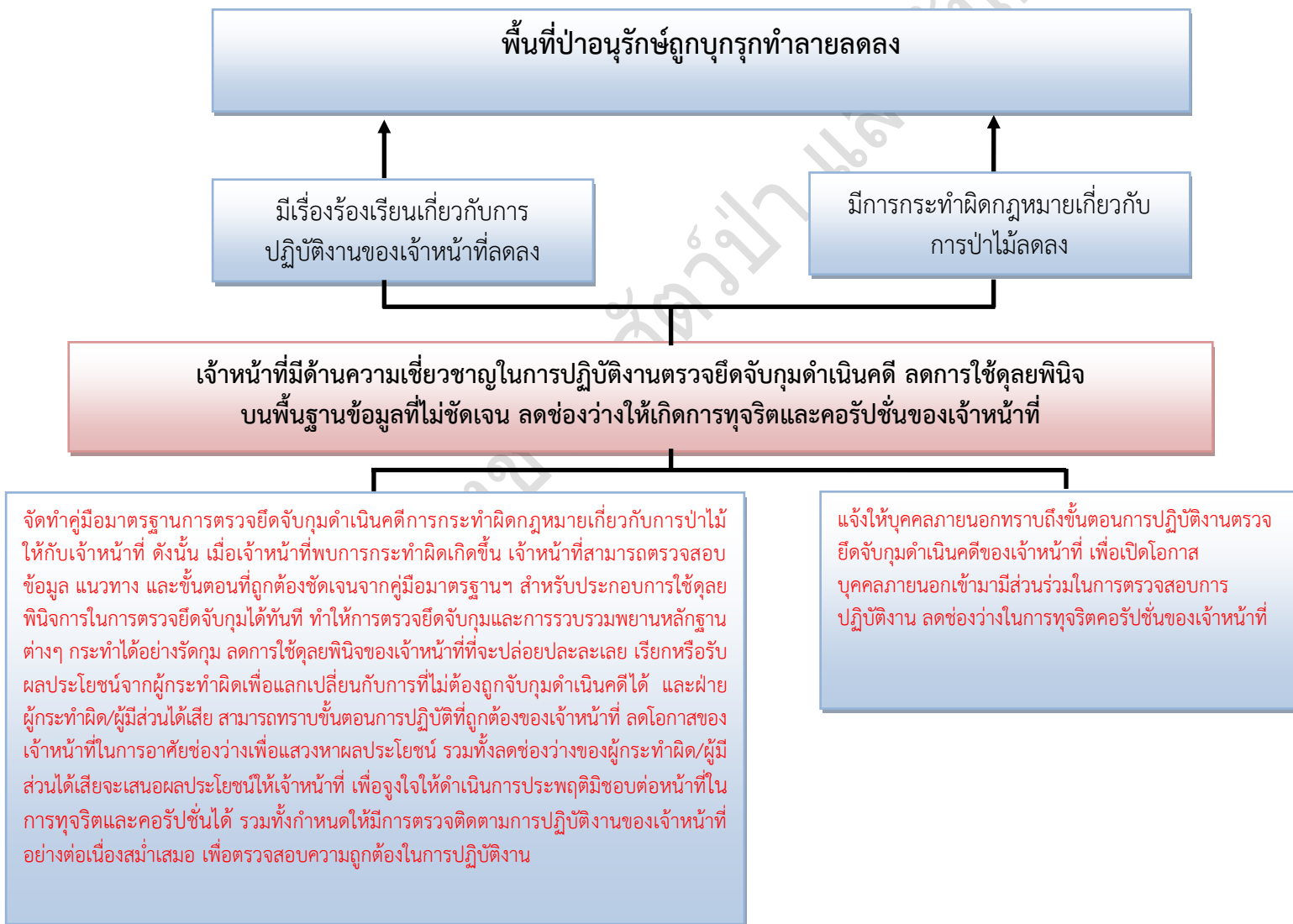
๔.๑ วิเคราะห์ปัญหาของกระบวนการ (ต่อ)

(๒) การวิเคราะห์ปัญหา : เจ้าหน้าที่ขาดข้อมูลแนวทางและขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน สำหรับประกอบการใช้ดุลยพินิจ ในการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เลือกใช้ดุลยพินิจในทางช่วยเหลือผู้กระทำผิด ทำให้เป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่

๕. แนวทางการแก้ไขปัญหา/ความเสี่ยง

๕.๑ วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา : : เจ้าหน้าที่ขาดข้อมูลแนวทางและขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน สำหรับประกอบการใช้ดุลยพินิจ ในการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เลือกใช้ดุลยพินิจในทางช่วยเหลือผู้กระทำผิด ทำให้เป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่

๕.๒ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการ

กระบวนการ : กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์		
ปัญหาหลัก : เจ้าหน้าที่ขาดข้อมูลแนวทางและขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน สำหรับประกอบการใช้ดุลยพินิจในการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เลือกใช้ดุลยพินิจในทางช่วยเหลือผู้กระทำผิด ทำให้เป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่		
ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ๑) พื้นที่ป่าอนุรักษ์ถูกบุกรุกทำลายลดลง ๒) การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ลดลง ๓) เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ลดลง		
แนวทางแก้ไขปัญหา	สิ่งที่ต้องดำเนินการ	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
ระเบียบและกฎหมาย	-	-
การออกแบบกระบวนการใหม่	๑. วางระบบการตรวจสอบให้รัดกุม โดยจะสั่งการให้หน่วยงานในสังกัดจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบขั้นตอนความถูกต้องการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่อย่างน้อย ๑ ครั้ง/คดี โดยจะกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบจัดทำเป็น Checklist ให้ผู้ปฏิบัติสามารถตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน และให้หัวหน้าหน่วยงาน ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง หากพบการทุจริตของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการทางวินัยต่อไป	๑. มีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานตรวจสอบขั้นตอนความถูกต้องการตรวจยึดจับกุมอย่างน้อยหน่วยงานละ ๑ คน
การพัฒนาบุคลากร	-	-

๕.๒ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการ (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหา	สิ่งที่ต้องดำเนินการ	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
การเสริมพลังประชาชน/ ผู้รับบริการ (Empowerment)	๑. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ขั้นตอนการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีทางเว็บไซต์กรม และประสานงานจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือช่วยเผยแพร่ข้อมูลทางหอกระจายข่าว และป้ายประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หากประชาชนพบการทุจริตสามารถแจ้งให้กรมทราบทางโทรศัพท์สายด่วน ๑๓๖๒ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งกรมจะดำเนินการตรวจสอบโดยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่โดยจะสอบถามข้อมูลจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ในทางลับและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ แล้วจะแจ้งผลการพิจารณาให้ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสทราบ	๑. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ทางเว็บไซต์กรม ๒. มีการประสานงานกับจังหวัดทั้ง ๗๗ จังหวัด
การพัฒนาเครื่องมือการ ดำเนินการ	๑. จัดทำคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ๑.๑ แต่งตั้งคณะทำงานและจัดประชุมคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดทำคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ๑.๒ จัดพิมพ์คู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ๑.๓ แจกจ่ายคู่มือฯ ให้หน่วยงานด้านป้องกันรักษาป่า ๑.๔ นำคู่มือฯ เผยแพร่ลงบนเว็บไซต์กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เปิดให้เจ้าหน้าที่ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดคู่มือไปใช้ในการปฏิบัติงาน	๑. หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานทั้งหมด

๖. รายละเอียดการดำเนินการ

๖.๑ ตัวชี้วัดและเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินการ

ตัวชี้วัดที่ ๑ “หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานทั้งหมด”

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ค่าเป้าหมาย
หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานทั้งหมด	-	*ระดับ ๔

*หมายเหตุ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเป้าหมาย ใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

ระดับที่ ๑ : หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของหน่วยงานทั้งหมด

ระดับที่ ๒ : หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของหน่วยงานทั้งหมด

ระดับที่ ๓ : หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของหน่วยงานทั้งหมด

ระดับที่ ๔ : หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานทั้งหมด

ระดับที่ ๕ : หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่ามีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ของหน่วยงานทั้งหมด

ตัวชี้วัดที่ ๒ “ระดับความสำเร็จของจำนวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ได้รับการดูแลป้องกันไม่ถูกบุกรุกทำลายเปรียบเทียบกับพื้นที่เป้าหมาย”

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ค่าเป้าหมาย
ระดับความสำเร็จของจำนวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ได้รับการดูแลป้องกันไม่ถูกบุกรุกทำลายเปรียบเทียบกับพื้นที่เป้าหมาย	๑. พื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ (ต.ค.๕๑-เม.ย.๕๒) เท่ากับ ๑๒,๓๙๘ ไร่ ๒. พื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ต.ค.๕๒-เม.ย.๕๓) เท่ากับ ๑๒,๒๕๐ ไร่ ๓. พื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ (ต.ค.๕๓-เม.ย.๕๔) เท่ากับ ๘,๙๔๘ ไร่ ๔. พื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ (ต.ค.๕๔-เม.ย.๕๕) เท่ากับ ๑๔,๙๗๑ ไร่ ๕. ค่าเฉลี่ยของพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกทำลาย ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕ (เม.ย.) เท่ากับ ๑๒,๑๔๒ ไร่	จำนวนพื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของ ค่าเฉลี่ยพื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลาย ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕ (เม.ย. ๕๖) หรือพื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ (ณ เม.ย.๕๖) ไม่เกิน ๑๑,๕๓๕ ไร่

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ตัวชี้วัดที่ ๓ “เรื่องร้องเรียนของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับทุจริตคอร์ปชั่นลดลงร้อยละ ๑๕ ของเรื่องร้องเรียนที่ได้รับทั้งหมด”

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ค่าเป้าหมาย
เรื่องร้องเรียนของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับทุจริตคอร์ปชั่นลดลงร้อยละ ๑๕ ของเรื่องร้องเรียนที่ได้รับทั้งหมด	เรื่องร้องเรียนที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕ เท่ากับ ๓๒๕ เรื่อง	*เรื่องร้องเรียนลดลงร้อยละ ๑๕ เรื่องร้องเรียนที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ตัวชี้วัดที่ ๔ “สถิติคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ลดลงร้อยละ ๕ ของสถิติคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ทั้งหมด”

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ค่าเป้าหมาย
สถิติคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ลดลงร้อยละ ๕ ของค่าเฉลี่ยสถิติคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ทั้งหมด	๑. สถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ (ต.ค.๕๑-เม.ย.๕๒) เท่ากับ ๒,๖๕๕ คดี ๒. สถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ต.ค.๕๒-เม.ย.๕๓) เท่ากับ ๒,๘๙๒ คดี ๓. สถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ (ต.ค.๕๓-เม.ย.๕๔) เท่ากับ ๔,๑๗๘ คดี ๔. สถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ (ต.ค.๕๔-เม.ย.๕๕) เท่ากับ ๓,๖๘๓ คดี ๕. ค่าเฉลี่ยของสถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕ (เม.ย.) เท่ากับ ๒,๘๘๒ คดี	*สถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ลดลงร้อยละ ๕ ของค่าเฉลี่ยสถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๕ หรือมีสถิติการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ (ณ เดือน เม.ย.๕๖) ไม่เกิน ๒,๗๓๘ คดี

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๖.๒ กิจกรรมดำเนินการ

กิจกรรม	ต.ค. -ธ.ค. ๕๕	ม.ค.-ก.พ ๕๖	มี.ค.- เม.ย. ๕๖	หมายเหตุ
เตรียมการ ๑. แต่งตั้งคณะทำงานและจัดประชุม คณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดทำคู่มือ มาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ๒. วางระบบการตรวจสอบให้รัดกุม โดยจะสั่งการให้หน่วยงานในสังกัดจัด เจ้าหน้าที่ตรวจสอบขั้นตอนความถูกต้อง การตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีของ เจ้าหน้าที่อย่างน้อย ๑ ครั้ง/คดี	←→	←→		
ทดลองนำร่อง				
ดำเนินการจริง ๓. จัดพิมพ์คู่มือมาตรฐานการตรวจยึด จับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมาย เกี่ยวกับการป่าไม้ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม ๔. แจกจ่ายให้หน่วยงานด้านป้องกัน รักษาป่า ดังนี้ (๑) อุทยานแห่งชาติ ๑๔๘ แห่ง (๒) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๖๐ แห่ง (๓) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๖๕ แห่ง (๔) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๑-๑๖ และสาขาทุกสาขา รวม ๒๑ แห่ง (๕) แจกให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านป้องกันรักษาป่าที่สนใจ จำนวน ๑,๗๐๖ เล่ม		←→	←→	

๖.๒ กิจกรรมดำเนินการ (ต่อ)

กิจกรรม	ต.ค. -ธ.ค. ๕๕	ม.ค.-ก.พ ๕๖	มี.ค.- เม.ย. ๕๖	หมายเหตุ
ดำเนินการจริง ๕. นำคู่มือฯ เผยแพร่ลงบนเว็บไซต์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เปิดให้เจ้าหน้าที่ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลด คู่มือไปใช้ในการปฏิบัติงาน ๖. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ขั้นตอนการ ตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีทางเว็บไซต์กรม และประสานงานจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อขอ ความร่วมมือช่วยเผยแพร่ข้อมูลทางหอ กระจายข่าวและป้ายประชาสัมพันธ์ของ หมู่บ้าน			↔ ↔	
ติดตามความก้าวหน้า	←————→			
ประเมินผลความสำเร็จ			▲	
ขยายผลการพัฒนา				

๖.๓ งบประมาณและค่าใช้จ่าย

แนวทางการแก้ไข ปัญหา	สิ่งที่ต้องดำเนินการ	รายการ	จำนวน	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท)	รวม (บาท)
ระเบียบและกฎหมาย	-	-	-	-	-
การออกแบบ กระบวนการใหม่	วางระบบการตรวจสอบให้รัดกุมโดยให้ หน่วยงานจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบขั้นตอน ความถูกต้องการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี ของเจ้าหน้าที่อย่างน้อย ๑ ครั้ง/คดีฯ	-	-	-	-
การพัฒนาบุคลากร	-	-	-	-	-
การเสริมพลัง ประชาชน/ผู้รับบริการ (Empowerment)	ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ขั้นตอนการตรวจ ยึดจับกุมดำเนินคดีทางเว็บไซต์กรม และ ประสานงานจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อขอ ความร่วมมือช่วยเผยแพร่ข้อมูลทางหอ กระจายข่าวและป้ายประชาสัมพันธ์ของ หมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนเข้ามา ตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ฯ	-	-	-	-
การพัฒนาเครื่องมือการ ดำเนินการ	๑ . จัด ทำ คู่มือ มา ต ร ร ฐ า น ก า ร ตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิด กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้	คู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุม ดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมาย เกี่ยวกับการป่าไม้	๒,๐๐๐ เล่ม	๑๐๐ บาท/เล่ม	๒๐๐,๐๐๐
รวม					๒๐๐,๐๐๐

๖.๔ รายละเอียดของงบประมาณ

ลำดับ	กิจกรรม	ตัวคูณ		รวม (บาท)
แนวทางแก้ไข ๑) จัดทำคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้				๒๐๐,๐๐๐
๑.๑	ค่าจัดพิมพ์คู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้	(๒,๐๐๐ x ๑๐๐)	๒๐๐,๐๐๐	
รวมงบประมาณ				๒๐๐,๐๐๐

๖.๕ ผลผลิต/ผลลัพธ์ของการดำเนินการ

ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ของโครงการ	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย/ หน่วยนับ	วิธีการวัด
๑) ผลผลิต ๑.๑) มีคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ เพื่อใช้ประกอบการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ	หน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่าได้รับ คู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้	-อุทยานแห่งชาติ ๑๔๘ แห่ง -เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๖๐ แห่ง -เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๖๕ แห่ง -สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๑-๑๖ และสาขาทุกสาขา รวม ๒๑ แห่ง	ดำเนินการจริง
๒) ผลลัพธ์ ๒.๑) จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนลดลง	จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในปีงบประมาณปัจจุบัน เปรียบเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา	จำนวนข้อร้องเรียน มีจำนวนลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕	การสำรวจ
๒.๒) หน่วยงานด้านการป้องกันการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้มีการนำคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	จำนวนหน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่าที่มีการนำคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	ร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานด้านการป้องกันรักษาป่า มีการนำคู่มือมาตรฐานการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	การสำรวจ

ภาคผนวก

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

แผนภูมิแสดงปัญหา/ความเสี่ยงในการเกิดทุจริตและคอร์รัปชันของกระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์

กระบวนการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ขั้นตอนที่ ๑ การจัดระบบเพื่อรวบรวมข้อมูลในการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจสอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี

ขั้นตอนที่ ๔ การจัดการของกลางในคดีป่าไม้

ขั้นตอนที่ ๕ การบังคับคดีและยึดพื้นที่ป่ากลับคืน

- การตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเกี่ยวกับพื้นที่ป่าถูกบุกรุก
- การบันทึกการตรวจยึดจับกุม
- การจัดทำบัญชีการตรวจยึดของกลาง
- การแจ้งความดำเนินคดีต่อพนักงานสอบสวน

ช่องว่างในการเกิดทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่

- ปล่อยปละละเลย/หลีกเลี่ยงในการเข้าตรวจสอบพื้นที่ที่มีการกระทำผิด
- บันทึกรายละเอียดไม่ถูกต้องรัดกุมเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดไม่ให้ถูกดำเนินคดี
- การจัดทำบัญชีของกลางไม่ถูกต้องกับข้อเท็จจริง
- รวบรวมพยานหลักฐานแจ้งความดำเนินคดีไม่ครบถ้วนเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดไม่ให้ถูกดำเนินคดีหรือรับโทษน้อยลง

ปัญหาเกิดจาก

เจ้าหน้าที่ขาดข้อมูลแนวทางและขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน สำหรับประกอบการใช้ดุลยพินิจในการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดี เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เลือกใช้ดุลยพินิจในทางช่วยเหลือผู้กระทำผิด ทำให้เป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่